

Elham Baghestan
Overlege, kvinneklinikken i Bergen
Førsteamanuensis ved UIB, K2
Medlem av regjeringens abortutvalg

Møte i helseutvalget, bystyret
14.02.2024

Abort i Norge

Ny lov og bedre tjenester

«Vi elsker moderskapet og vil dets vel,
men bare i full frivillighet og når vi velger
det selv.»

Katti Anker Møller (1915)

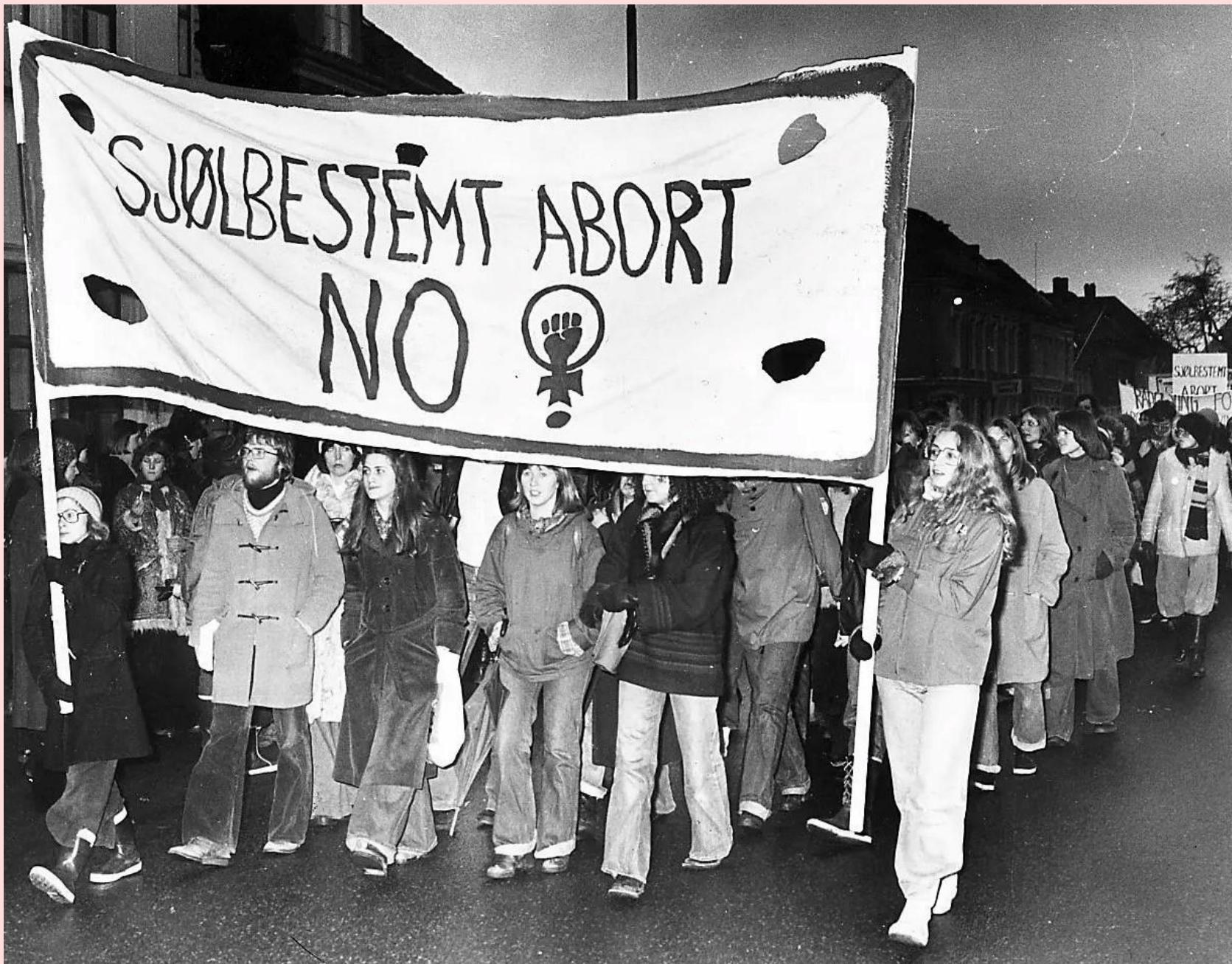

Foto: Jan M. Lillebø, BT

Abortutvalget

Historisk abortvedtak i Ap: Vil utvide grensen for selvbestemt abort

Arbeiderpartiet vil avvikle abortnemndene og i praksis utvide retten til selvbestemt abort til uke 18. Vedtaket ble gjort av landsmetet lørdag formiddag.

Mats Renning
Journalist

Eirik Ramberg
Journalist

Ingrid Kjelland-Mørde
Journalist

Publisert 16. apr. 2021 kl. 23:04
Oppdatert 17. apr. 2021 kl. 11:11

Redaksjonskomiteen under Ap's landsmøte har blitt enige om et forslag om å avvikle abortnemndene og gi kvinnen det siste ordet fram til uke 18.
FOTO: OLE BERG RUSTEN / NTB

«Arbeiderpartiet vil avvikle nemndsystemet i abortloven mellom uke 12 og 18 og utrede et alternativ med trygg oppfølging og medisinsk veiledning mellom uke 12 og 18. Kvinnes selvbestemmelse skal sikres,»

Adresseavisen NYHETSSTUEN NYHETER SPORT KULTUR DEBATT UKEADRESSA ANETTE L.G. MENY

Kjerkol: Utvalg skal utrede muligheten for utvidet grense for selvbestemt abort

Et regjeringsoppnevnt utvalg skal utrede muligheten for å utvide grensen for selvbestemt abort og skal vurdere et alternativ til dagens abortnemnder.

Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol vil at et utvalg skal vurdere et alternativ til dagens abortnemnder. FOTO: JESSE KUNDA

Abortutvalgets mandat

Gjennomgå abortloven

Se på abortnemndene

Vurdere oppfølgingen av kvinner som tar abort og organiseringen av tilbudet

Dette i lys av dagens grense for selvbestemmelse og utvidet grense

Legge til grunn dagens grense for abort ved levedyktighet

Videreføre helsepersonells reservasjonsrett

Abort i Norge

Ny lov og bedre tjenester

14. Desember 2023 la utvalget frem sin NOU og overleverte rapporten til helse og omsorgsministeren

Kari Sønnerland
leder

Elham Baghestan

Tilde Broch Østborg

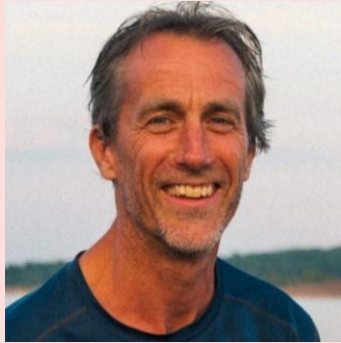
Birgitte Heiberg Kahrs

Kristin Holanger Bodenstein

Karl Harald Søvig

Berge Solberg

Morten Magelssen

Marte Kvittum Tangen

Ståle Onsgård Sagabråten

Astrid Grydeland Ersvik

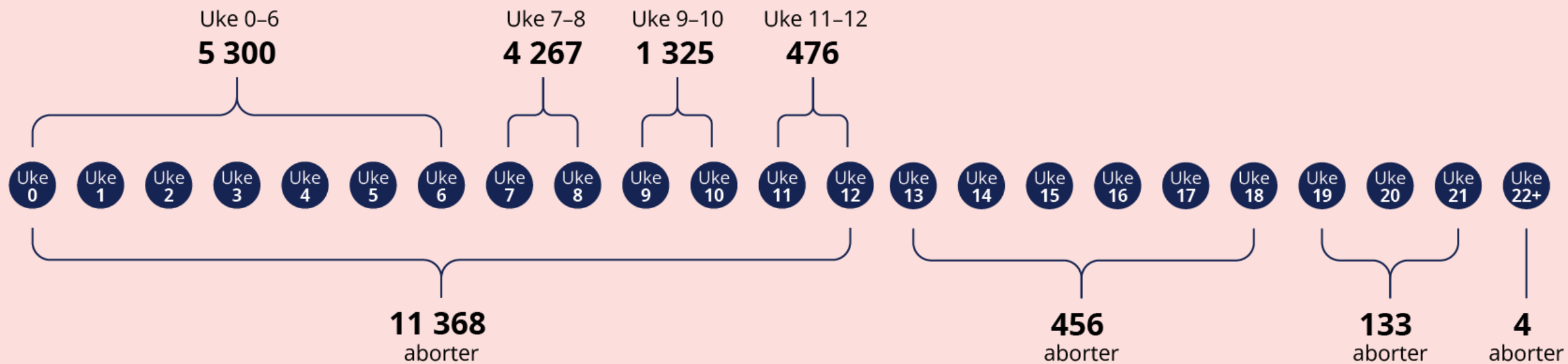
Claus Andreas Klingenberg

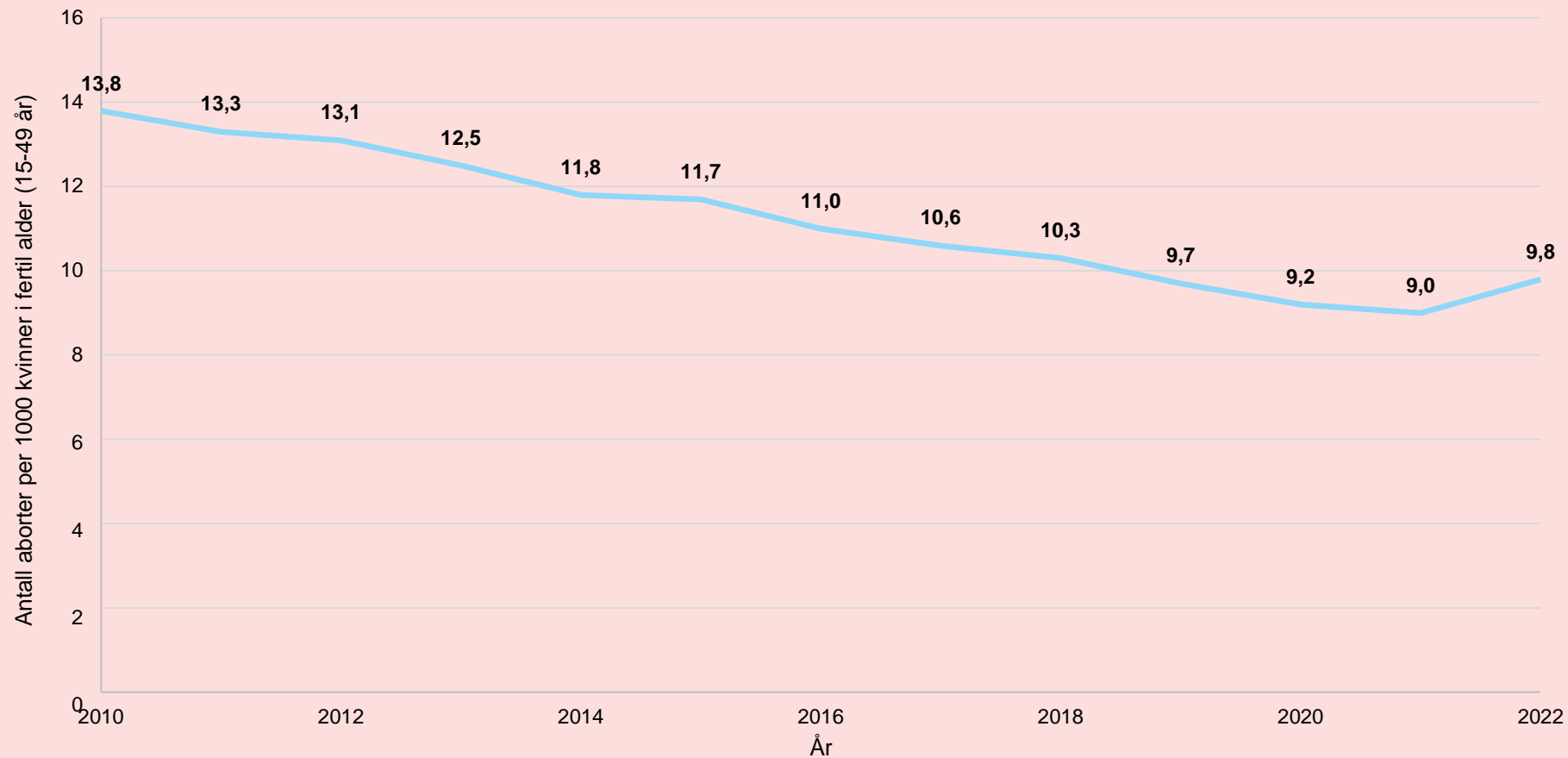
Nina Sofie Lem Samuelsen

Abortutvalget

Aborter i Norge 2022

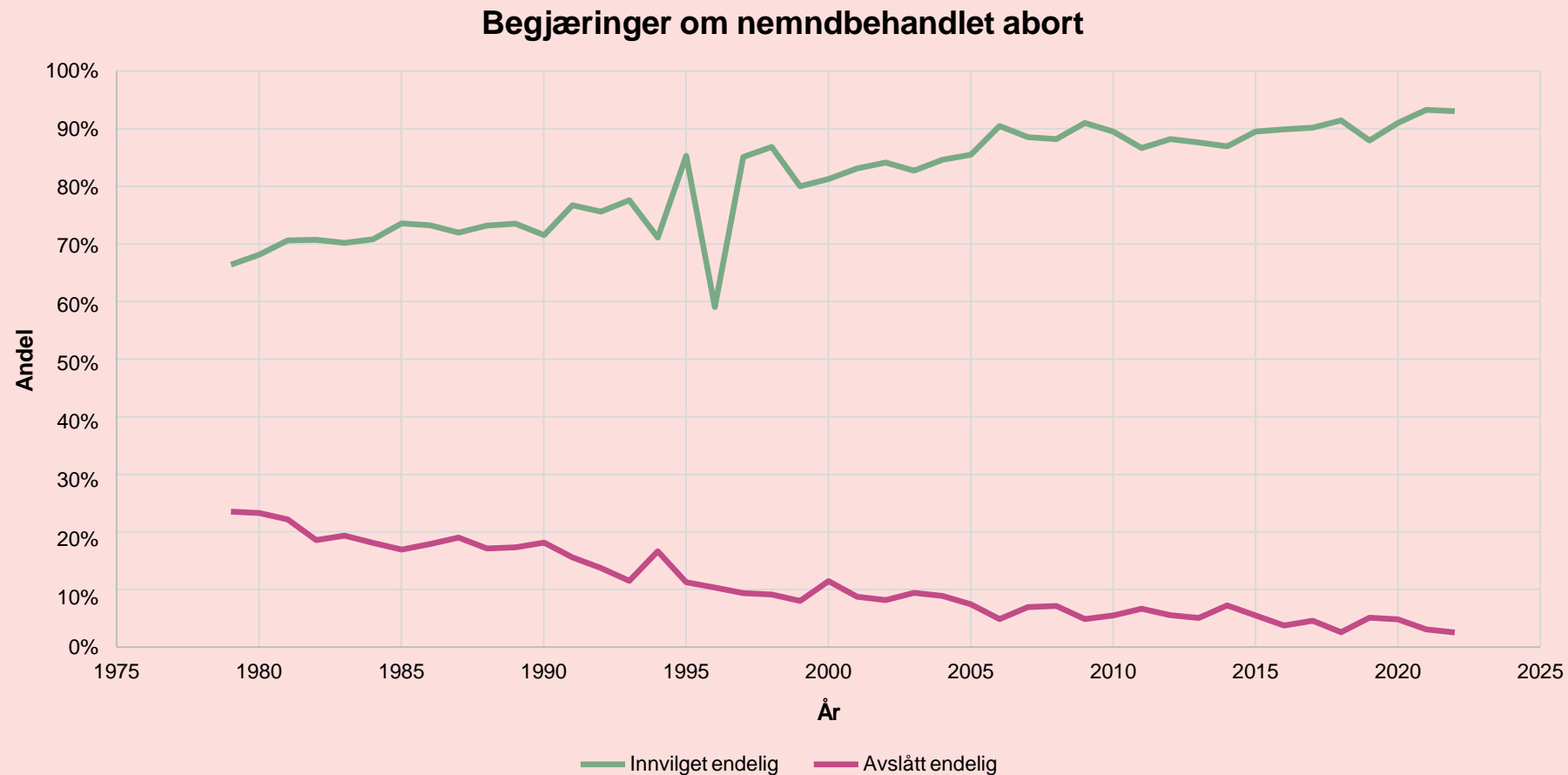

Antall aborter per. 1000 kvinne 2010-2022 (abortrate)

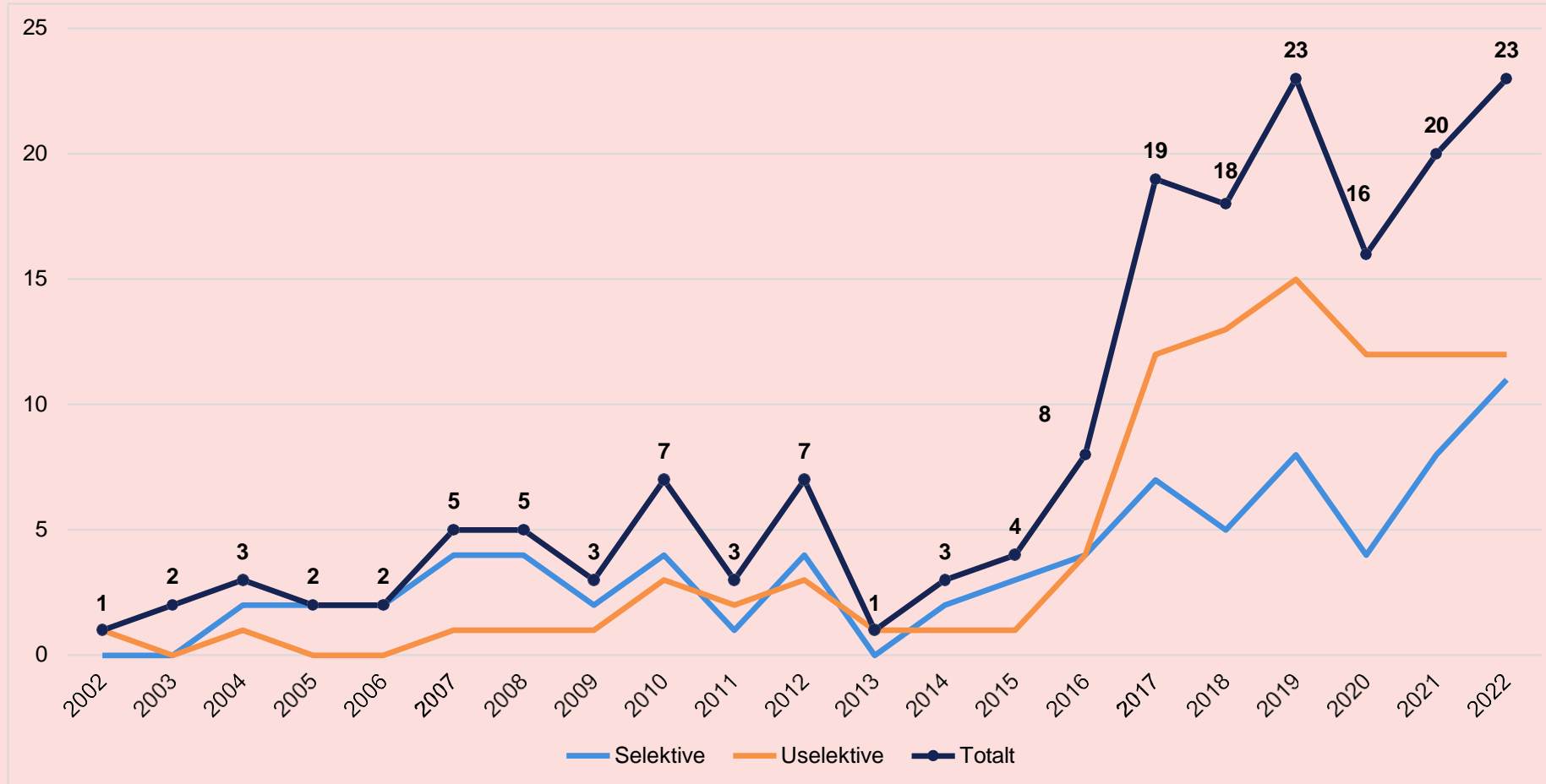
Kilde: Abortregisteret

Andel innvilgelseser og avslag 1979–2022

Kilde: Abortregisteret

Fosterantallsreduksjoner i Norge 2002-2022

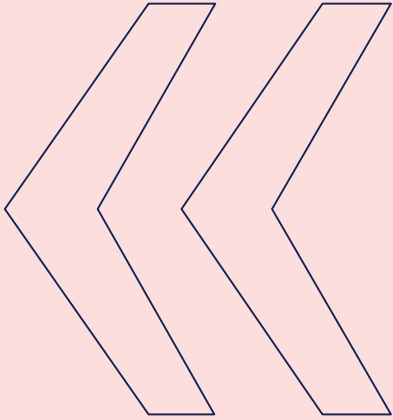
Kilde: Abortregisteret

KVINNERS ERFARINGER MED ABORTNEMNDER

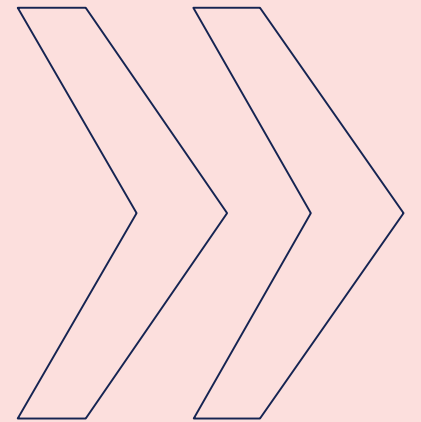
INSTITUTT FOR GLOBAL HELSE OG SAMFUNNSMEDISIN,
UNIVERSITETET I BERGEN

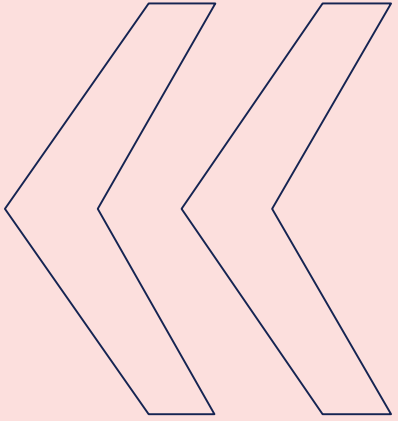
Illustrasjon: Universitetet i Bergen,
Institutt for global helse og
samfunnsmedisin

...du er avhengig av at *de* [nemnda] skal ta en avgjørelse, og hvis jeg hadde lurt på noe så er de de siste jeg ville ha spurt, uansett hvor hyggelige de er

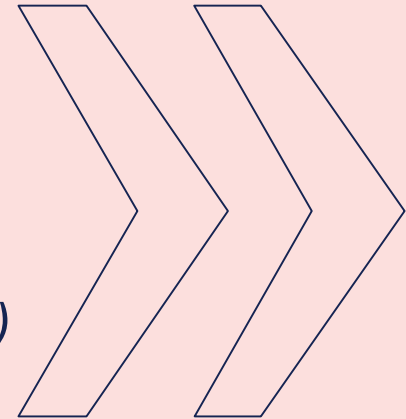
(fra intervju i forskningsrapporten)

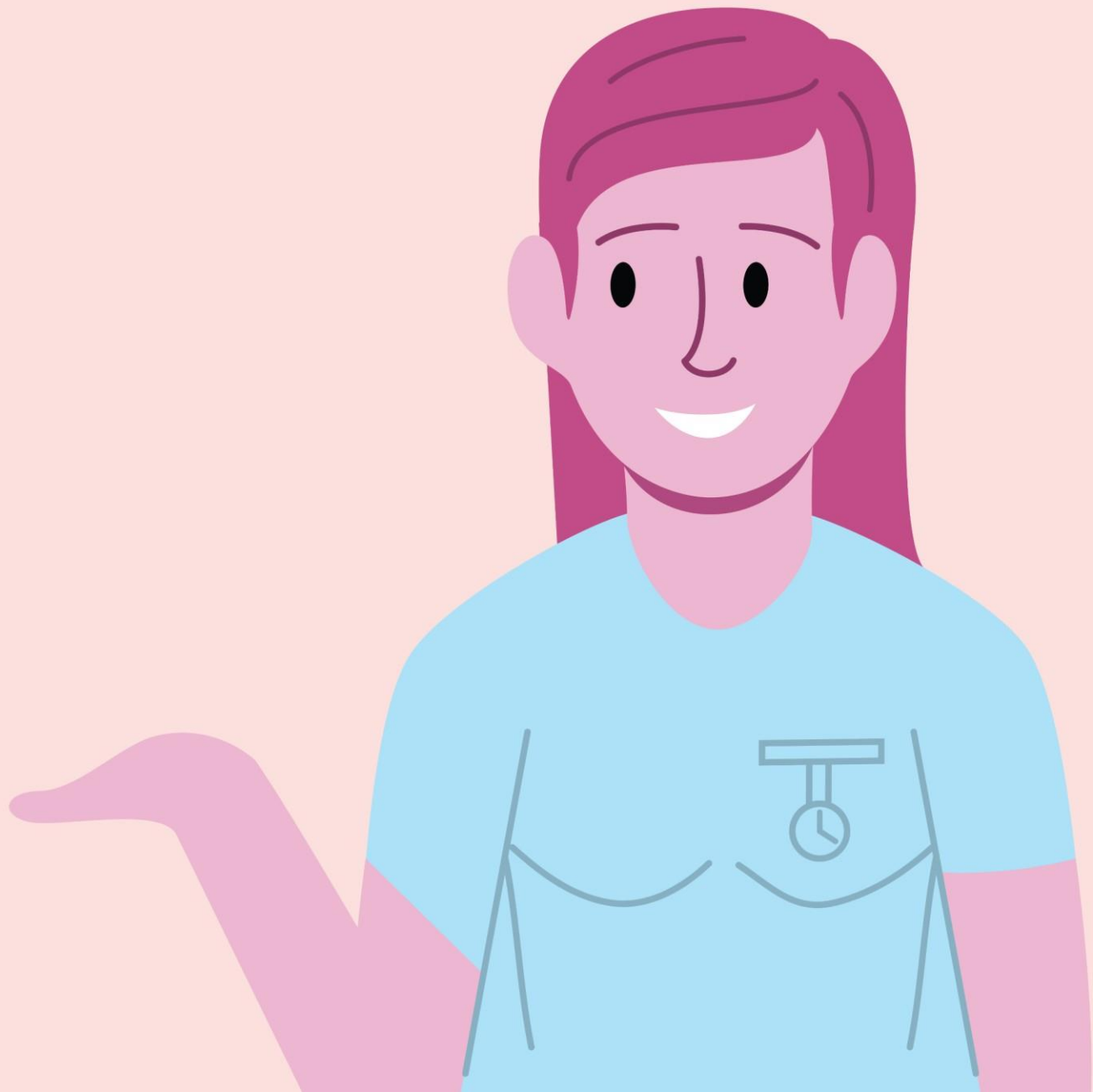

...det [var] først når jeg skulle ha møte med abortnemnda at jeg fikk vite om jeg *hadde et valg eller ikke*.... Så det var litt derfor jeg ville liksom ikke ... jeg turte liksom ikke bestemme meg helt, å si helt ut at det her [ta en abort] vil jeg, for jeg var veldig redd for at jeg kanskje ikke hadde et valg

(fra intervju i forskningsrapporten)

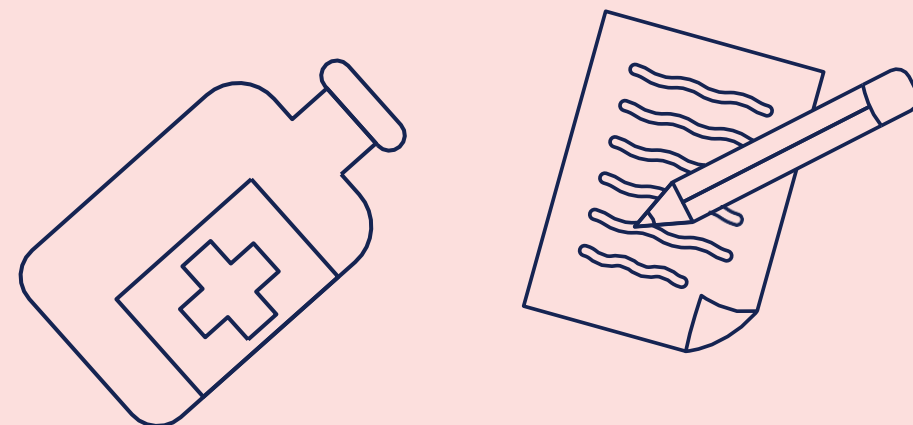
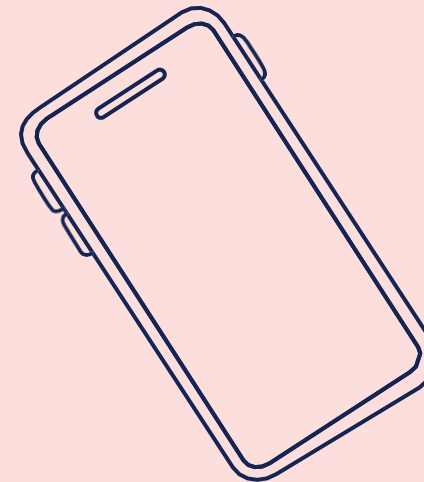

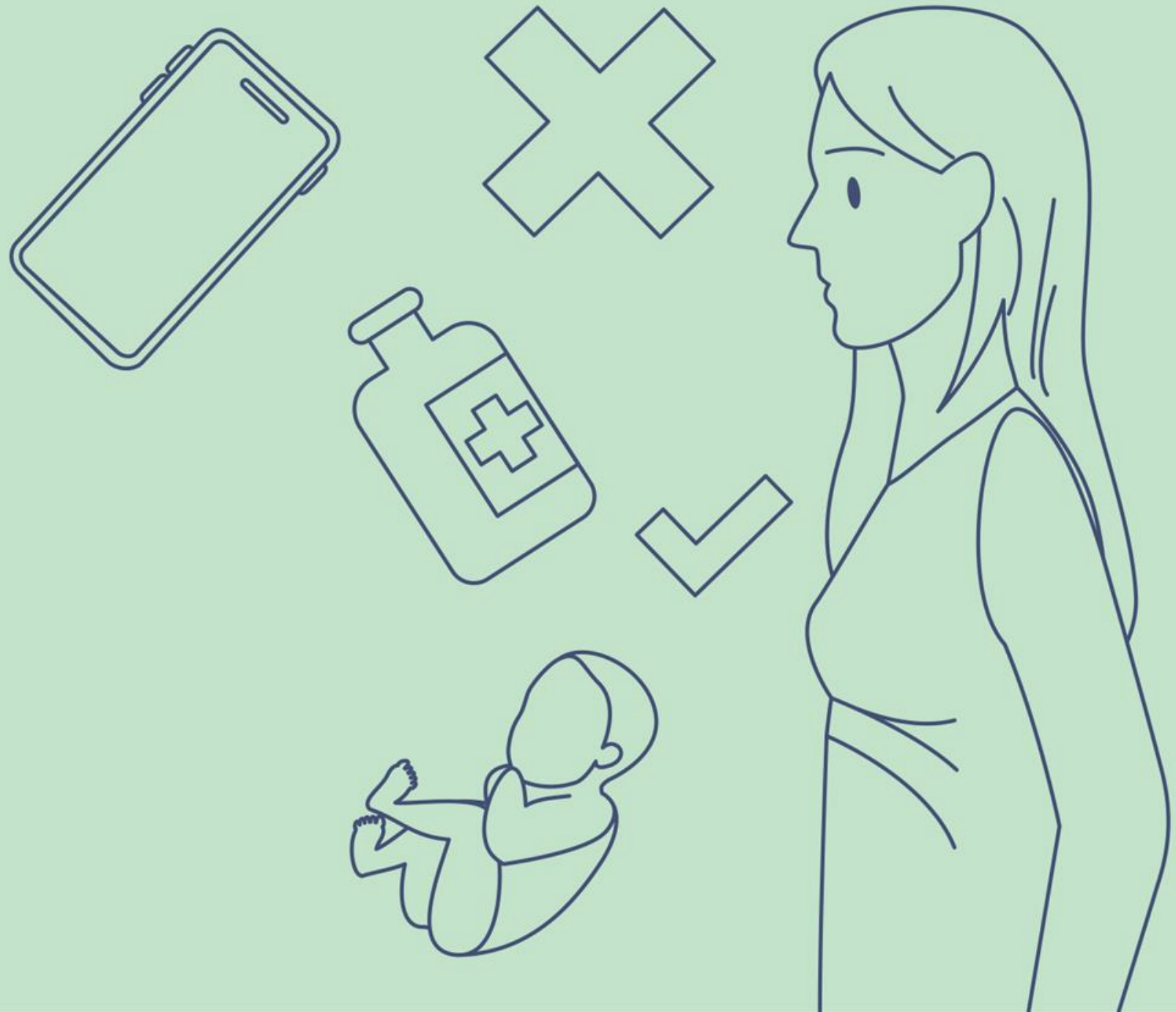
Illustrasjon: FN-sambandet [Menneskerettigheter \(fn.no\)](http://Menneskerettigheter.fn.no)

Abortutvalgets forslag

- Ny abortlov
 - økt selvbestemmelse, nye nemnder, endrede vilkår
- Bedre informasjon, veiledning og oppfølging
- Enklere abortforløp
- Mer kunnskap om abort

Ny abortlov

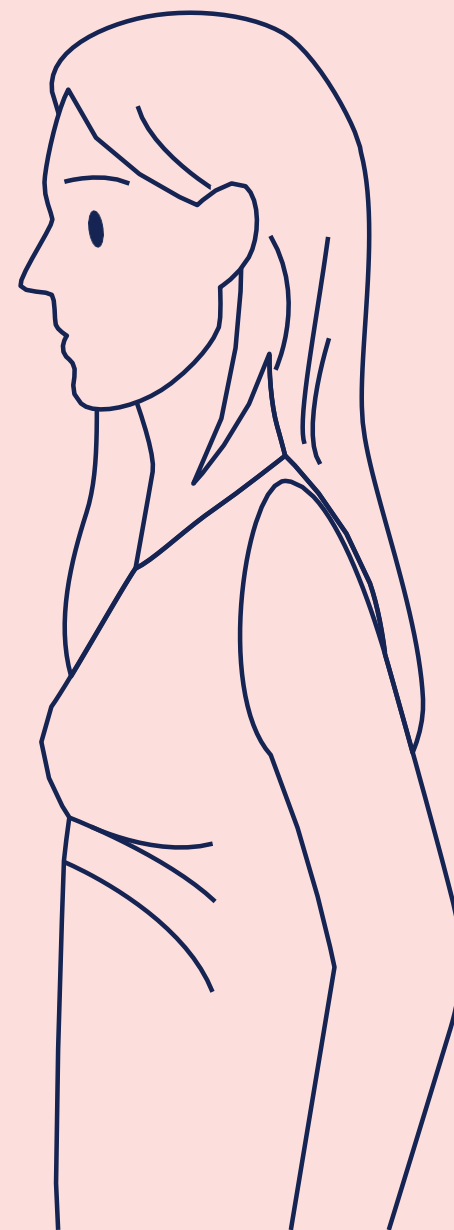

Økt selvbestemmelse

Et flertall i utvalget, (10 av 13 medlemmer), anbefaler at grensen for selvbestemt abort flyttes til utgangen av 18. svangerskapsuke

Begrunnelse:

- Sikre gravides autonomi og selvbestemmelse
- Beskytte respekten for det ufødte liv
- I tråd med faktisk praksis i dag

Dissens 1

Dagens grense for selvbestemt abort frem til utgangen av 12. svangerskapsuke videreføres

Begrunnelse:

- Har i dag et godt kompromiss
- Skepsis i befolkningen mot utvidelse
- Lover former holdninger
- Beskyttelse av det uperfekte
- Motvirke polarisering

Dissens 2

- Grensen for selvbestemt abort flyttes til utgangen av 22. svangerskapsuke
- Vil fjerne nemndene

Begrunnelse:

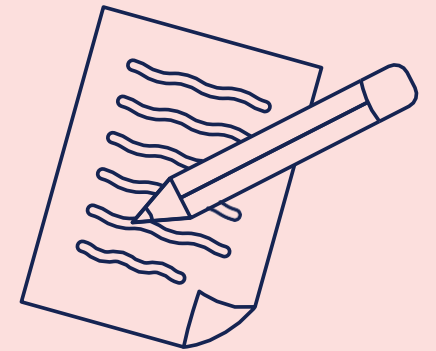
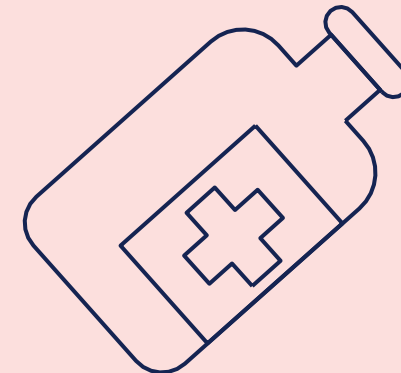
- Kvinnen selv er best i stand til å ta det endelige valget om abort, ikke en nemnd
- Sikre kvinners selvbestemmelse
- I tråd med dagens praksis
- Kun 1,4% av begjeringer for senabort får avslag

Selvbestemmelse for mindreårige gravide og gravide med utviklingshemming eller psykisk lidelse

Hele utvalget anbefaler å styrke den rettslige handleevnen til mindreårige gravide og gravide med utviklingshemming eller psykisk lidelse i spørsmål om abort

Begrunnelse:

- Sikre gravides autonomi og selvbestemmelse i tråd med menneskerettslige krav

Nye vilkår for abort etter tidspunkt for selvbestemmelse

Utvalget anbefaler nye vilkår for abort etter tidspunktet for selvbestemmelse

Begrunnelse:

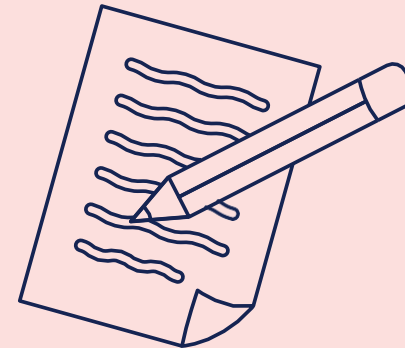
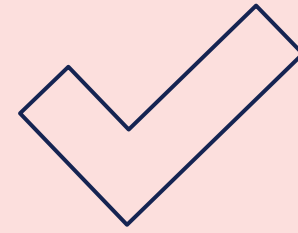
- Tydeligere avveie den gravides interesser og autonomi mot å sikre respekt for det ufødte liv
- Vilkår knyttes opp til kvinnens situasjon og ikke fosterets diagnose
- Kvinnens rettigheter skal ikke begrenses

Dissens – regulering av fosterantallsreduksjon

Et mindretall (6 av 13 medlemmer) anbefaler en form for selvbestemmelse til 14. uke.

Begrunnelse:

- Hensynet til kvinners selvbestemmelse og en annen vekting av hensynene

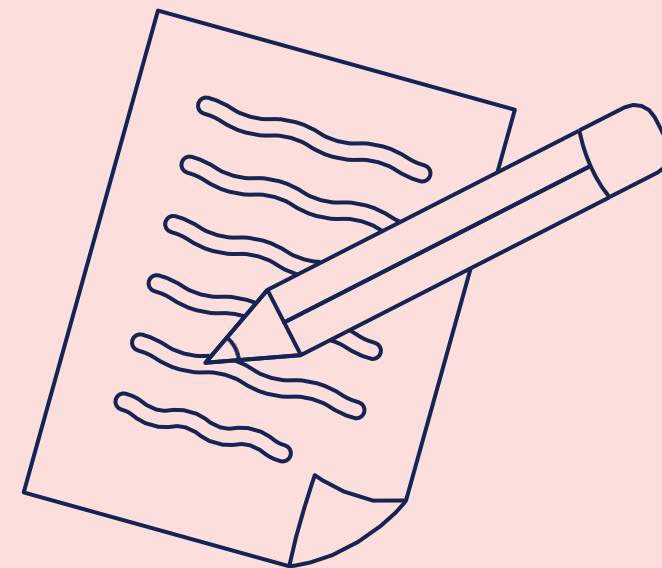
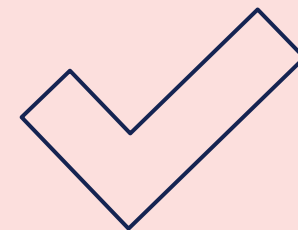
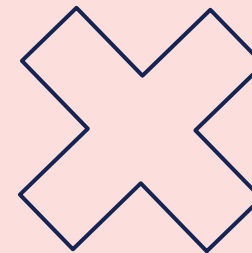
Nye abortnemnder

Hele utvalget anbefaler at dagens abortnemnder avvikles og at det etableres 5-10 nye abortnemnder som skal behandle søknader om abort

Begrunnelse:

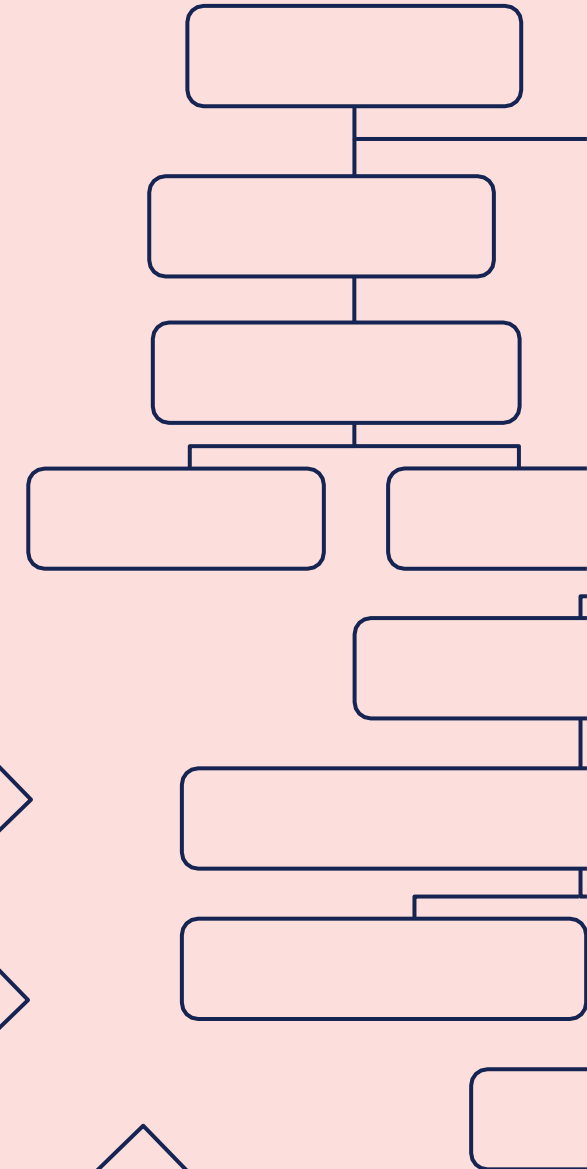
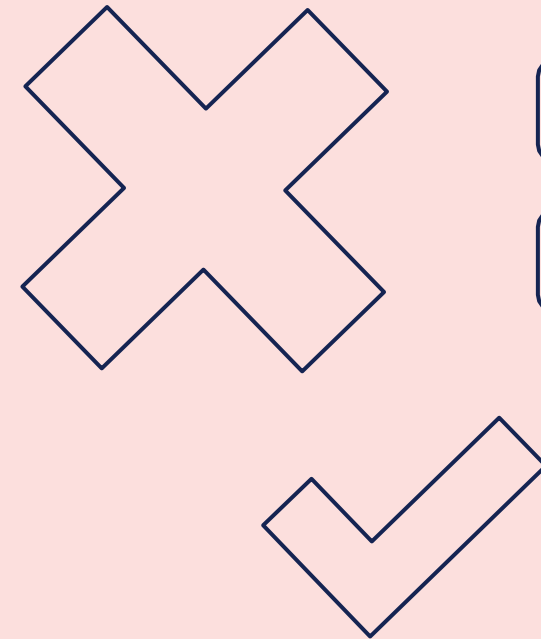
- Styrke gravides rettssikkerhet
- Mer effektiv, enhetlig og transparent saksbehandling
- Fjerne dobbeltrollen

Sammensetning av nemndene: en lege, som er leder av nemnda, en jurist og en person med helsefaglig kompetanse

Nasjonal klagenemnd for abortsaker

- Det etableres en nasjonal klagenemnd for abortsaker tilknyttet Helseklage
- Ved avslag i abortnemndene sendes saken direkte til klagenemnda for behandling
- Klagenemnda skal ha kvalitetssikring- og veiledningsoppgaver overfor nemndene

Helsepersonells reservasjonsrett

- Hele utvalget anbefaler å videreføre bestemmelsen om helsepersonells reservasjonsrett i abortforskriften i lovs form for å sikre riktig nivå på regelverket og gi økt synlighet

Oppheve abortlovens straffebestemmelse

- Hele abortutvalget foreslår å oppheve abortlovens bestemmelse om straff for å gjennomføre ulovlig abort eller dele opplysninger
- Utvalget mener dette er tilstrekkelig regulert i annet lovverk

Bedre informasjon, veiledning og oppfølging

- Alle gravide skal ha rett til veiledning og informasjon (som i dag)
- Korresponderende plikt for helsetjenesten til å gi veiledning og informasjon
- Utvalget foreslår også en rett til oppfølgingsamtaler etter abort

Begrunnelse:

- Sikre god informasjon, veiledning og oppfølging

Enklere abortforløp og abort utenfor sykehus

Hele utvalget foreslår at det utarbeides en nasjonal faglig retningslinje med standardisert pasientforløp for abort og flere tiltak knyttet til kvalitet, personell og opplæring

Det foreslås

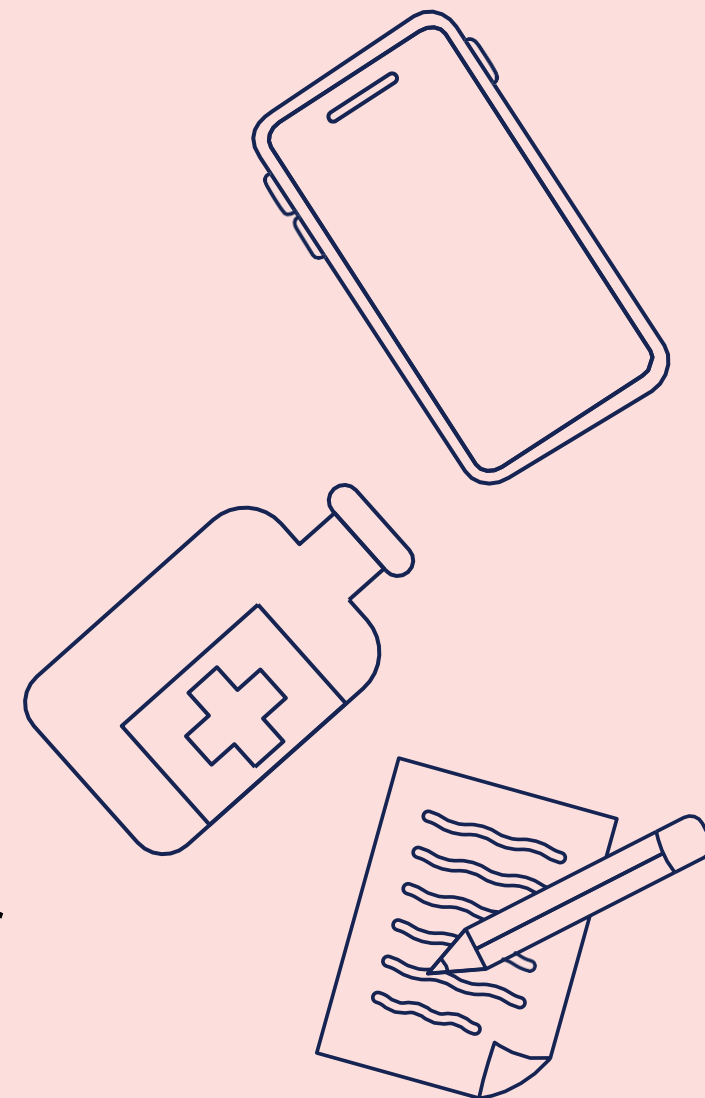
- Utprøving av sykepleiestyrt abortpoliklinikk flere steder
- Takst for fastleger ved oppfølgende samtale
- Læringsnettverk
- En nasjonal pasient- og brukerundersøkelse
- Gratis abort for alle
- Utredning av tidlig abort utenfor sykehus (før 10. svangerskapsuke)

Mer kunnskap om abort

- Forskningsatsing om abort
- Utredning av endringer i Abortregisteret og Medisinsk fødselsregister
- Følgeevaluering av tidlig ultralyd og NIPT

Begrunnelse:

- Mer forskning og kunnskap om abort er avgjørende for kvalitet, gode tjenester og lovverk

Hvorfor uke 22?

- Alle argumenter som peker mot 18 uker, peker også mot 22 uker
- De fleste aborter mellom 18 og 22 uker innvilges i dag
- Vilkårene for å innvilge abort mellom uke 18 og 22 foreslått i NOU er de samme som dagens vilkår inntil 18 uker i dag, som har en innvilgelses på 100%

Hvorfor uke 22? Forts.

- Moderne lov, abortlov for vår tid må våge mer enn 18 uker. Alle land som i moderne tid har utredet deres abortlov har endt opp med en grense på 20-24
- 18 ukers grense brukes kun i Sverige som ikke har utredet sin lov siden 1975.
- 18 uker har ingen medisinsk relevans

Hvorfor uke 22? Forts.

- WHO sine retningslinjer er lagt for lite vekt på i NOU'en og er gullstandard innen fødselsomsorg
- Menneskerettigheter er noe av de viktigste argumentene for å fjerne nemndene. Staten må ha tungtveiende grunner til å kunne umyndiggjøre kvinnen og ta fra henne retten til å bestemme over egen kropp.
- Norge har sluttet seg til FN og det europeiske menneskerettighetskonvensjonen
- Vi må være et forbilde!